

# บทที่ 1

## บทนำ

### ภูมิหลัง

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาเด็กจะต้องเริ่มตั้งแต่ยังไม่คลอดจนถึงวัยก่อนเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา นั่นคือ จะต้องพัฒนาตั้งแต่หลังคลอดจนถึง 6 ปี ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กในวัยดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วง 2 ปีแรกเป็นช่วงที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน จึงควรได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการ สติปัญญา อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพ ตลอดจนคุณลักษณะนิสัยพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวของเด็กจะต่อเนื่องมาจนถึงวัยก่อนเข้าเรียน คือช่วง 3 – 5 ปีเป็นช่วงที่เด็กเริ่มเข้าไปสู่สถานศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552 : 3)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่า การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289 บัญญัติไว้ว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ และคำนึงถึงการบำรุงรักษาสีลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม ความต้องการของท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552 : 19-20)

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องรับผิดชอบภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ของรัฐบาล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 1-2)

สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องดำเนินการประเมินผลภายใน (Internal Evaluation) หรือประเมินตนเอง (Self-Evaluation) โดยถือว่าการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนำระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทั้งภายนอกและภายใน มาใช้การประเมินดังกล่าว นอกจากจะเป็นการปฏิรูปวิธีการบริหารการศึกษาแล้วยังเป็นการปฏิรูปวัฒนธรรมความคิด และเจตคติของคนไทยที่มีต่อการประเมินด้วย โดยการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ความสอดคล้องกันตั้งแต่ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา การนำทรัพยากรทางการศึกษามาดำเนินการบริหารจัดการให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาคุณลักษณะที่สมบูรณ์และชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา ภายใต้โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552 : 27-28)

สภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพบว่าเกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำอาจเนื่องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือรับโอนโรงเรียนทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีการศึกษา ขาดระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ดี ทำให้มาตรฐานการบริหารงาน

ด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างต่ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนและผู้ปกครองทำให้การบริหารขาดประสิทธิภาพ ด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน จบการศึกษาไม่ตรงสาขา ทำให้การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กไม่เกิดคุณภาพ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า อาคารสถานที่ยังคับแคบไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทุกปี ไม่มีรั้วป้องกันอันตรายจากสิ่งต่างๆ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่าการจัดประสบการณ์ไม่เหมาะสมขาดสื่อที่มีคุณภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากชุมชน โดยรอบเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง ทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ขาดการประสานงานระหว่างชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้ไม่สามารถตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบได้ (กระทรวงมหาดไทย. 2555 : 2)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวน 22 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งได้จัดให้มีแผนและนโยบายการดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งประสบปัญหาในด้านการดูแลเด็กเนื่องจาก ระบบการบริหารงานขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ขาดบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก พื้นที่ และสภาพแวดล้อมมีจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับเด็กเล็กซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ขาดการป้องกันอันตรายจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่หลากหลายเน้นการสอนตามหนังสือทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน เกี่ยวกับงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ และขาดการจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานในการสร้างเครือข่ายขาดความต่อเนื่อง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้การจัดการศึกษามีความล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการของผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ แต่จากสภาพการดำเนินงานแก้ไขที่ผ่านมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ได้เข้าร่วมประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหา โดยส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิญผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมงบประมาณในการขยายขนาดอาคารเรียน และจัดทำรั้วรอบขอบชิดเพื่อป้องกันอันตรายต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม ส่งเสริมการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และประสานความร่วมมือเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสร้างเครือข่ายทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ท้องถิ่นอำเภอห้วยเม็ก. 2556 : 12)

ดังนั้น เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินงาน และการบริหารจัดการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความเหมาะสมเพียงใดมีข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง มีการดำเนินงานและบริหารจัดการตรงตามมาตรฐานและจุดประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามที่กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพต่อไป

### คำถามการวิจัย

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร
2. บุคลากรที่มีสถานภาพ และขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันหรือไม่
3. บุคลากรมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์อย่างไร

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพ และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

## สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก
2. บุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีสถานภาพ และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกัน

## ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขันตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้
  - ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
  - ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
    - 1) ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ 22 ศูนย์ฯ รวม

ทั้งสิ้น 774 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 374 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 70 คน และ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 330 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 430 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2554 : 23) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 186 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 175 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 69 คน

ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หรือมีผลงานทางวิชาการ มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัย ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3. พื้นที่ในการวิจัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 22 แห่ง

#### 4. ตัวแปรที่ศึกษา

##### 4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

##### 4.1.1 สถานภาพของบุคลากร จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3) ครูผู้ดูแลเด็ก

##### 4.1.2 ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกเป็น

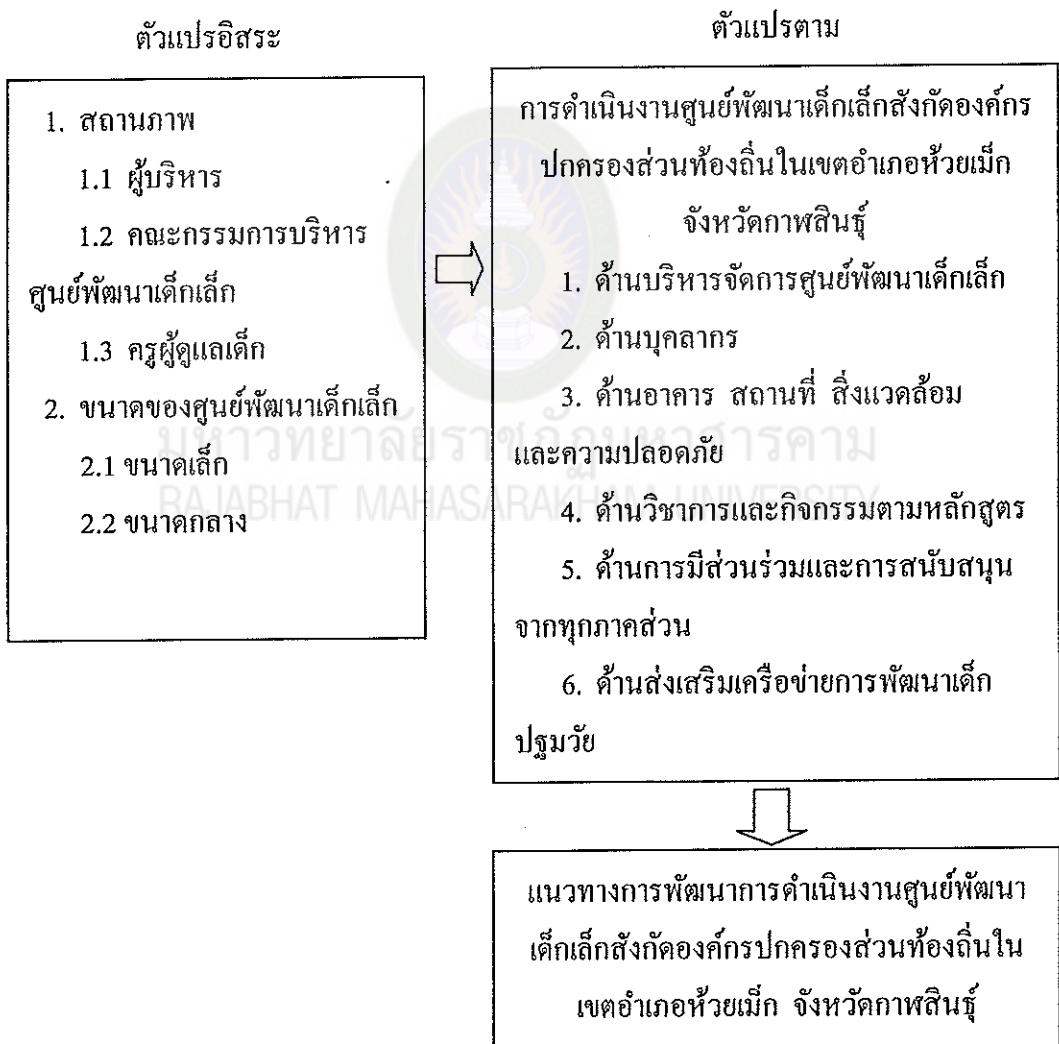
- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามกรอบมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 แยกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 1 – 2) 1) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและ

กิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

### กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาคำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน สรุปได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 : 1 – 2)



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ลักษณะการทำงานในสภาพความเป็นจริงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2553 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินงาน ด้านการจัดการศึกษา มีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมายและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา มีการจัดตั้งงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อการดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์ มีเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ มีการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์อย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำระเบียบและมาตรฐานการดำเนินงาน และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ อัตรากำลังครูผู้ดูแลเด็กมีเพียงพอต่อการจัดการศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการเข้าฝึกอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างทั่วถึง มีการเสริมสร้างสวัสดิการขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ด้วยระบบคุณธรรมเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีศักยภาพในการจัดการศึกษา และถูกต้องตามหลักวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง การกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ได้แก่ สถานที่ตั้งของอาคารมีความเหมาะสม มีประตู หน้าต่าง มีแสงสว่างภายในห้องเรียนที่เหมาะสม อากาศถ่ายเท ห้องสำหรับประกอบอาหารมีการแยกเป็นสัดส่วน มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิง พื้นที่ใช้สอยและอุปกรณ์ และมีตู้ยาและเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมทั้งความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีหลักสูตรที่พัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีอุปกรณ์เครื่องเขียนมีอุปกรณ์ของเล่นการส่งเสริมการพัฒนาด้านทักษะ มีการแยกเด็กตามเกณฑ์ มีการวัดและ



ประเมินผล นิเทศติดตาม และมีการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชน ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ให้ชุมชนทราบ ระดมทรัพยากรจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ช่วยสนับสนุน จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รับฟังข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานจากภายนอก มีการประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรชุมชนด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย ส่งเสริมและประสานงานการดำเนินงานของคณะกรรมการเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการส่งเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระหว่างศูนย์ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยใน ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

2. สถานภาพ หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แยกเป็น

2.1 ผู้บริหาร หมายถึง สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานเทศบาลหรือพนักงานส่วนตำบลที่ดูแล และรับผิดชอบการจัดศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้ากองการศึกษา หัวหน้าฝ่ายการศึกษา (หน.ฝ่ายการศึกษา) นักวิชาการศึกษา (นวช.กศ.)

2.2 คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาชน ผู้แทนผู้ปกครอง และนักวิชาการศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้ดูแลเด็ก และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การกำหนดขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามจำนวนงบประมาณการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาดดังนี้

3.1 ขนาดเล็ก หมายถึง รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่ำกว่า 20 ล้านบาท

3.2 ขนาดกลาง หมายถึง รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 20 ล้านบาท

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 3 – 5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในที่นี้หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

#### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น  
ในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางสำหรับประกอบการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ